

נתניהו, יהודי התפוצות מסתכלים עליך

יזהר הס

אך תשיב סטודנטית יהודייה בקמפוס אמריקאי, כשחברה לספסל הלימודים ישאל אותה לדעתה על תוצאות הבחירות בישראל ועל הממשלה החדשה שעתידה לקום שם. בואו נניח שהסטודנטית הזו באה מבית יהודי טוב, משפחתה היתה פעילה בקהילה היהודית, אמא שלה אפילו היתה נשיאת בית הכנסת בשכונה בה גדלה ואבא שלה לימד אותה שיום העצמאות הוא חג. בואו נניח שהיא היתה בתנועת נוער יהודית, שכל קיץ מאז שהיא זוכרת את עצמה בילתה כמה שבועות במחנה קיץ יהודי, למדה לפטפט בעברית, למדה על ישראל, אפילו עברה שם קורס בהסברה עם חורמר מצוין שהפיק איפא"ק. היא גם שומרת על קשר עם שניים משליחי הסוכנות היהודית שהדריכו במחנה. אחד מהם לומד לתואר שני בחיפה, השנייה מסיימת לימודי רפואה בירושלים. הם מתכתבים לפעמים, וגם פגשה בהם כשביקררה בארץ.

היא בחורה רצינית. לומדת באוניברסיטה שלא פשוט להתקבל אליה. כשבתנועת הנוער עשו פעם דיבייט ישראלי-פלסטיני (היא ייצגה את ישראל ואחד המדריכים ייצג את הפלסטינים), היא הבריקה. עד היום היא זוכרת חלק מהטיעונים. שטח מדינת ישראל הוא פחות משטחה של ניו-ג'רזי; הפלסטינים לא החמיצו הודמנות להחמיץ הזדמנות; 20% מאזרחי ישראל הם ערבים, ויש להם זכויות שוות, מלאות; אנחנו מחכים שהערבים יאהבו את הילדים שלהם יותר משהם שונאים אותנו; ובכלל, ישראל

היא הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון. היא יושבת עכשיו בכיתה, תיכף מתחיל השיעור, החבר ששאל את השאלה הספיק להוציא כותרת עיתון עם תמונה של בן גביר מנופף באקדח. הוא עוד ממתין לתשובה, אבל כבר מתחיל להתארגן לשיעור, והיא מרגישה שכל התשובות שתמיד היו לה פתאום פחות רלוונטיות. אולי אף פעם לא היו. היא מרגישה גוש בגרון. באינסטינקט היא רוצה להגן על ישראל, אבל יודעת שמהו נשברה. ישראל אינה אותה ישראל, וגם היא כבר לא במחנה קיץ.

מינויו של איתמר בן גביר לשר הפוך את ממשלתו של בנימין נתניהו למצורעת בעיני רבים מיהודי העולם

השפעת תוצאות הבחירות בישראל על יהדות התפוצות עלולה להיות הרסנית, אולי אף קטלנית. בימים האחרונים אני מוצף בטלפונים והודעות טקסט מחברים ועמיתים בתפוצות, בעיקר מארצות הברית. חלקם רוצים להשיא עצה, חלקם לנחם, כולם מזועזעים מהעובדה שאדם כמו איתמר בן גביר יהיה שר בממשלה. הם לא מדברים על המשמעות של העניין מבחינת תדמיתית או הסברתית. לא לא, את זה הם כבר עברו. הם כבר הבינו שטריקים של הסברה משכנעים בעיקר את המשוכנעים. הם מדברים על עצמם. מי שמתקשר אלי הרי אוהב את ישראל וקשור אליה.

הם גם מבינים, לגמרי מבינים, שזו החלטה דמוקרטית של העם בישראל, אבל יודעים מהן המשמעויות. ישראל ממלאת תפקיד חשוב בזהות היהודית של יהודי העולם, אתה מגדיר את זהותך, בין היתר, גם ביחס שלך למקום שבו כמעט מחצית מהעם היהודי חי. וכשהמקום הזה משנה פניו?

צילום מסך של כותרת טורו של העיתון נאי תומס פרידמן ב"ניו יורק טיימס" של סוף השבוע עברה כמו אש במאות, אולי אלפי קבוצות וואטסאפ ורשימות תפוצה. פרידמן, מהעיתונאים החשובים והמשפיעים בעולם (חתן פרס פוליצר שלוש פעמים) – יהודי שורשי ומחויב ואוהב ישראל – הכתיר את מאמרו בכותרת "ישראל שהכרנו איננה עוד". אני מנסה להיות אופטימי. הציונות היא תנועה שכל כולה אופטימיות, והמקום הזה שבו אנו חיים הוא מקום שלולא אופטימיות לא היה בא לעולם. ליהודי התפוצות אין ציפייה שהממשלה הבאה תיישם את מתווה הכותל או תחולל רפורמה בגיור או בנישואים באופן שיכבד את העובדה שיש יותר מדרך אחת להיות יהודי. אבל יש ציפייה לאחריות מראש ממשלת ישראל הנבחרת. בנימין נתניהו, אל תזהם את החלום הציוני, אל תזהם את המורשת שלך. נהג באחריות. מינוי בן גביר לשר הפוך את ממשלתך למצורעת בעיני רבים מיהודי העולם. הם לא מצביעים פה, זה נכון. אבל אם מדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי, או לראש ממשלת ישראל יש אחריות שבמשמרת שלו הקשר לא ייקרע.

ד"ר הס הוא סגן יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית